



Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus II. An omne peccatum sit ideò malum, quia lege prohibitum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

internos ab externis distinguendos fuisse præcipue ad duplicis erroris exclusionem, quorum unus fuit veterum Rabbiorum, existimantium, actus internos non esse peccata: Secundus aliorum ex opposito dicentium, actionibus externis nec bonitatem, nec malitiam convenire.

7. Colliges ex dictis. Juxta diversas habitudines & comparationes peccato quoque tribui diversa nomina, quæ tamen ad prædictam definitionem facile revocantur. Itaque per comparationem ad regulam & legem æternam, cui contrariatur, dicitur prævaricatio, & inobedientia; per comparationem ad finem à quo deviat, sic proprie appellatur peccatum: quia peccatum consistit in actu deviante à debito ordine ad finem propter quem agitur, inquit S. D. supra q. 21. a. 1. per ordinem ad principium liberum defectuose ope-

rans dicitur culpa, quia culpa vocatur ratione respectu putabilitatis, nulla verò actio est imputabilis vituperium nisi libero agenti. Per ordinem ad subjectum vocatur malum, quia privatius debito ordine in suum finem, simulque omnibus bonis gratiæ & supernaturalium infusarum virtutum, præterquam fidei & spei. Per comparationem ad effectum, nempe peccatum, cui peccatum reddit obnoxium, dicitur reatus, quomodo ne intelligitur passiva obligatio ad sustinendam peccatum à iudice taxatam. Per ordinem ad primum, quo operantem privat, dicitur demeritum. Per comparationem ad DEUM, quem offensus dicitur offensa, injuria. Per ordinem tandem instrumentum, per quæ patrat, dicitur delictum, factum opere, concupitum corde &c.

ARTICULUS II.

An omne peccatum sit ideo malum, quia lege prohibitum.

SUMMARIUM.

1. Status questionis.
2. Varia leges.
3. Sententia D. Thoma.
4. Probatur autoritate S. Script. & SS. PP.
5. Probatur ex ratione mali, & 6. actus moralis.
7. Exponitur, quomodo actus intrinsecè mali sint prohiberi, quia mali.
8. Actus dissentanei Divinis perfectionibus præsuppositivè ad legem concipiuntur mali fundamentaliter, non formaliter.
9. Non tamen potest DEUS in eis dispensare.

§. I.

Statuitur affirmativa.

1. **H**ulc questioni occasionem præbent actus intrinsecè mali, ut mendacium, odium DEI, &c. quos propter intrinsecam & essentialem suam repugnantiam cum divinis perfectionibus, & recta ratione existimant Amicus, Vasquez cum Durando, Richardo Lycheto, independentè à lege prohibente esse formaliter malos. D. Th. verò hic q. 71. à 6. in c. Albert. M. S. Bonavent. imò & Scotus citatus à Mastro in 2. disp. 6. q. 3. a. 1. docent esse de quidditivà ratione cujuscunque peccati, quòd sit contra legem æternam. Pro cujus questionis solutione
2. **N**otandum, Legem dividi in æternam, naturalem, & positivam. Lex æterna est ratio divina sapientia, secundum quod est directiva nostrorum actuum in suos fines: Lex naturalis est rectum iudicium humane rationis de vitandis, vel faciendis. Lex positiva est, quæ sub expressis verbis est posita, eaque rursus vel divina vel humana. Lex divina est prima & remota, lex verò humana est proxima actuum humanorum regula. Hoc posito, sit
3. **CONCLUSIO.** *Omne peccatum ideo formaliter est peccatum, quia lege prohibitum, adeo ut si per impossibile nulla foret lex prohibens, nullum quoque foret peccatum.* Ita Thomistæ ad mentem S. D. hic a. 6.

Probatur primò autoritate S. Script. ubi peccatum appellatur prævaricatio pl. 118. Prævaricantes reputavi omnes peccatores terre: atqui ubi non est lex, ibi nec prævaricatio secundum apostolum Rom. 4. ergo si non esset lex, nullum quoque foret peccatum.

Probatur secundò autoritate SS. PP. Nam primò juxta definitionem S. Augustini acceptam à Doct. Angelico, & priori articulo desessam, omne peccatum est formaliter tale propter oppositionem ad legem, eò quòd sit contra legem DEI æternam; sed lege cessante cessat etiam oppositio ad legem: ergo cessante lege cessat etiam formalis ratio peccati. Secundò, Ideo S. P. Lib. 2. de consil. Evang. peccatum nominat transgressionem legis, Lib. 2. de peccat. merit. c. 2. peccatum non erit, si quid tamen erit, si non divinitus jubeatur ut non sit. Tertio, D. Ambros. l. de parad. c. 8. definit peccatum, quòd sit divinis legis prævaricatio, & celestium inobedientia mandatorum.

Probatur tertio ratione. Malum morale consistit formaliter in deviatione à regulis morum: sicuti malum artificiale consistit in deviatione à regulis artis: sed si nulla foret lex, nulla quoque foret deviatio à regulis morum, siquidem regula & lex sunt synonyma; ergo etiam, si nulla foret lex, nullum foret peccatum.

Probatur quartò. Non potest actus concipi moraliter malus, priusquam concipiatur constitutus in genere moralitatis: nam species præsupponit genus: bonum verò & malum sunt species moralitatis: atqui sublatà lege nullus actus concipi formaliter moralis: ergo cessante lege nullus actus esset malus moraliter. Min. probatur: si nulla est lex, nulla est habitudo ad regulas morum: sed prout in pr. Tract. ostendimus, moralitas actus humani consistit in habitudine ad regulas morum: ergo.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

7. **O**bjicies primò. Si omne peccatum esset ideale, quia lege prohibitum, tunc falsa foret antiqua Theologorum distinctio, quã dicunt, aliquos actus ideo esse malos, quia prohibitos [quales sunt actus ex se indifferentes, v. g. comedere carnes die Veneris, qui primùm propter legem positivè prohibentem inducunt rationem mali] alios verò prohibitos, quia malos, quales sunt actus intrinsecè mali, ut odium DEI, mendacium &c. sed consequens est absurdum: ergo. Seq. probatur: quia in actibus ideo prohibitis, quia malis, malitia præsupponitur legi prohibenti: sed si omne peccatum est formaliter tale quia lege prohibitum, lex præsupponitur malitiæ: ergo.

Respond. Illam causalem Theologorum tantùm habere locum & sensum de prohibitione legis positivæ, non autem legis æternæ, vel naturalis. Ita ipse S. D. hic a. 6. ad 4. *Illud*, inquit, intelligitur de prohibitione facta per jus positivum; si autem referatur ad jus naturale, quod continetur primò quidem in lege æternâ, secundariò verò in naturali iudicatorio rationis humane, tunc omne peccatum est malum, quia prohibitum.

8. **O**bjicies secundò. Quod est dissentaneum rectæ rationi & divinis perfectionibus, est moraliter malum: sed actus intrinsecè mali præsuppositivè ad omnem prohibitionem sunt dissentanei rectæ rationi ac perfectionibus divinis; ergo præsuppositivè ad omnem legem prohibentem sunt moraliter mali. Minor constat, quia mendacium v. g. præscindendo ab omni lege pugnat cum veracitate tam divinæ naturæ, quam humanæ: Major probatur: quia præscindendo ab omni lege isti actus sunt & cognoscuntur à DEO per necessariam scientiam suæ simplicis intelligentiæ vel boni, vel mali moraliter: sed non cognoscuntur ut boni, quod ipsis repugnat: ergo cognoscuntur ut mali moraliter. Resp. dist. maj: est malum moraliter vel formaliter vel fundamentaliter, concedo; semper formaliter, nego maj: ergo isti actus intrinsecè mali præsuppositivè ad omnem legem sunt moraliter mali, fundamentaliter concedo; formaliter, nego consequentiam.

Sensus & ratio distinctionis est, quòd illi actus, quos vocamus intrinsecè malos, eò quòd repugnent divinis perfectionibus, atque hoc ipso sint incapaces bonitatis moralis, præbeant fundamentum, ut DEUS per suam æternam legem, & exinde derivata ratio naturalis præscribat, ejusmodi actus esse fugiendos. Unde in priori signo rationis, in quo concipimus istos actus tanquam divinis perfectionibus oppositos, dicuntur fundamentaliter mali; in posteriori verò signo, in quo concipimus oppositos legi prohibenti, sunt formaliter moraliter mali. Unde ad probationem maj. Resp. Per necessariam scientiam simplicis intelligentiæ istos actus cognosci ut malos & fundamentaliter & formaliter, fundamentaliter quatenus illos attingit ut oppositos suis Divinis attributis; formaliter quatenus illos attingit ut oppositos legi suæ æternæ.

Instabis: si per impossibile DEUS mentiretur, tunc peccaret, & tamen non peccaret contra legem, siquidem nullum habet se superiorem: ergo essentia peccati non dependet à lege prohibente, Resp. nego min. quia in illa hypothesi impossibili DEUS etiam impossibiliter non esset sua regula, & sic rursus per novam impossibilitatem haberet regulam se superiorem.

9. **O**bjicies tertio. Si actus intrinsecè mali ideo forent mali, quia æternâ DEI lege prohibiti, tunc DEUS posset illos aliquando permittere, aut in illis dispensare: sed consequens est absurdum: ergo. Sequela probatur à paritate legis humanæ, in quâ legislator dispensare potest; siquidem actus tantùm dependenter à legis prohibitione est malus.

Resp. negando sequel. tum quia permissionis vel dispensationis objectum debet esse saltem aptitudinaliter bonum: sed actus intrinsecè mali propter intrinsecam repugnantiam cum divinis perfectionibus ex se sunt incapaces bonitatis moralis, & fundamentaliter mali: tum quia permissio & dispensatio tantùm fit in objecto legis liberæ, non necessariæ; atque lex æternâ DEI prohibens actus intrinsecè malos non est libera, sed necessaria. Unde patet disparitas ad instantiam, nam lex humana, v. g. prohibens comedere carnes, est libera.

DISPUTATIO XVII.

DE

Constitutivo peccati formalis.

Peccatum tanquam aliquod compositum morale & accidentale duo includit, aliud materiale, quod in peccato commissionis est actus humanus & voluntarius, in peccato omissionis voluntaria omisso; aliud formale, quod est ipsa formalis malitia, ex quâ actus malus & peccaminosus denominatur. De hac diversâ & intra ipsam Doctoris Angelici Scholam oppositâ sunt DD. sententiæ. Diversitatis causa est partim ipsa peccati obscuritas, partim doctrinæ Angelicæ incertitudo, dum variis in partibus S. Doctor modò in unius, modò in alterius oppositâ sententiæ favorem quasi problematicè loqui videtur, ut ex adducendis textibus constabit. Pro clariori expeditione negotii certiora præmittimus.

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.

Z 2

ARTI,